

روایتی از شب‌های بی‌خبری در محاصره دریایی تا ادای نذر شکرگزاری در صحن انقلاب

پدري كه دلواپسی‌اش را به خدمت بخشید

حمیده خلیل زاده | ۶۰روز سرگردانی شناورهای ایرانی در میانه محاصره در یایی و سکوت هولناک بی‌خبری، برای محمدرضا محمدزاده آزمونی دشوار از جنس تاب‌آوری پدرانه بود؛ آزمونی که لنگرگاه آرامشش در کنج صحن عتیق و پیشگاه امام هشتم(ع) آرام گرفت. حالا ماه‌ها پس از بازگشت امن فرزند از آب‌های متلاطم جنوب، صحن و سرای رضوی هر بامداد شاهد گام‌های استوار همان پدري است که نذر شکرگزاری خود را با چرخاندن ویلچر زائران کم‌توان پیوند زده؛ پیمانی قلبی که نه‌تنها باری از دوش درماندگان برمی‌دارد، بلکه نسل به نسل به پسرش نیز منتقل شده تا در ردای خادمی امتداد یابد.

پیوند میان دوسرگردانی

صحن انقلاب در ساعات آغازین صبح حال و هوایی متفاوت دارد. در میان رفت و آمد آرام زائران و طنین نغمه‌های زیارت، مردی میانسال دسته‌های سرد و فلزی ویلچر را گرفته‌و زائری کهنسال را با احتیاط از میان جمعیت هدایت می‌کند. گفت‌وگوی کوتاه‌او با زائر ناتوان روی صندلی چرخ‌دار، نشان از قصه‌ای در پیوند با نذر و زیارت دارد؛ قصه‌ای جوشیده از تجربه‌ای دشوار میان مرگ و زندگی تا دلسپردگی به کرامت علی‌بن موسی‌الرضا(ع).

آشنایی با او به همین لحظه‌گره می‌خورد؛ وقتی فهمیدم نامش «محمدرضا محمدزاده» است و این ویلچر راندن‌های متوالی، بخش کوچکی از عهدي بزرگ‌تر میان او و پنجره فولاد است. وقتی روبه‌روی گنبد طلای صحن کهنه می‌نشینم، حتی زائر روی ویلچر نیز مشتاق شنیدن می‌شود.

تقویمی منجمد روی عدد ۶۰

داستان از آب‌های دوردست خلیج فارس آغاز شد؛ جایی که پسر جواش «مهدی» که ملوان بود در مأموریتی در یایی در محاصره قرار گرفت و خانواده از او بی‌خبر ماندند. در خانه محمدزاده، یک خانواده چشم‌انتظار تکیه‌گاه خود بود و پدري که روزهایش را با طعم کشنده دلواپسی شب می‌کرد. نزدیک به دو ماه کامل، یعنی حدود ۶۰روز تمام، تلفن خانه یا خاموش بود یا اگر صدایی از آن برمی‌خاست، جز بی‌خبری و تکرار وعده پیگیری پیمای نداشت. برای پدري که می‌داند فرزندش میان آب‌های آزاد و تهدید مداوم باروت و تحریم سرگردان است، هر ثانیه به اندازه‌سالی کش می‌آید. محمدزاده در تمام این روزهای تاریک، تنها یک نقطه اتکا می‌شناخت؛ رفتن به حرم مطهر، خیره شدن به گنبد طلا و گفت‌وگویی بی‌واسطه با امام رثوف(ع) تا کشتی سرگردان پسرش به ساحل آرامش برسد.

زنگی از مسقط؛ رهایی در آستانه پنجره فولاد

روزی که پرونده اضطراب باید بسته می‌شد، محمدرضا درست در حریم حرم مطهر ایستاده بود. دستش به نرده‌های صحن بود و زمزمه التماسش هنوز در گلو خشک نشده بود که لرزش تلفن همراه در جیب کشش، ریتم قلبش را به هم ریخت. پشت خط، همسر مهدی بود؛ با صدایی که اشک و خنده در آن آمیخته بود. خبر در چند عبارت فشرده خلاصه می‌شد: محاصره شکسته شده، هواپیمایی در فرودگاه مسقط به زمین نشست و مهدی هم اکنون در مسیر پایتخت است تا شب به مشهد برسد.

شنیدن این جملات برای پدري که دو ماه خواب راحت به چشم ندیده بود، همراه با باز شدن بغض همه این روزها بود. زانوهایش روی زمین سرد صحن نشست، پیشانی بر سنگ گذاشت و همان‌جا، پیش از آنکه حتی تن فرزندش را به آغوش بکشد، ندري از جنس تن و جان بر زبان آورد؛ ندري که با پول سنجیده نمی‌شد، بلکه با بذل خدمت و بازوان خستگی‌ناپذیرش ادا می‌شد.

چرخ‌هایی که برای شکرگزاری می‌چرخند

آن از غروب تا به امروز، ریتم زندگی محمدزاده تغییر کرده است. او گرچه در بخش دیگری از مجموعه آستان خدمتگزار است، اما برای خود وظیفه‌ای افزون بر تعهد اداری تعریف کرده است. او هر روز پیش از آغاز دغدغه‌های کاری و معیشتی، وارد ایستگاه خدمات معلولان و سالمندان می‌شود. امانتی یک صندلی چرخ‌دار را می‌گیرد و برای ساعت‌ها، پاهای ناتوان پیرمردها و پیرزن‌هایی می‌شود که آرزوی رساندن دستشان به مصبح شریف را دارند.

گویی هر زائر خسته‌ای که تا ورودی رواق‌ها هدایت می‌شود، پاداش همان آرامشی است که روزی با بازگشت مهدی به خانه‌اش برگشت. مهدی نیز پس از رهایی از آن محاصره، نذر کرد در لباس رسمی خادمان دربان یا کفشدار به حرم بپیوندد؛ مراحنی که هم اکنون به روزهای پایانی ثبت و گزینش رسیده تا پدر و پسر، هر دو مَهر خدمت بر پیشانی داشته باشند.

پاهایی که شفا یافتند تا ره‌گشا باشند

این اما تمام‌راز شتاب قدم‌های محمدزاده پشت این چرخ‌ها نیست. او سال‌ها پیش از این واقع، طعم درماندگی جسمانی را نیز با تمام وجود چشیده بود. در روزگاری که مفاصل و پاهایش بر اثر عارضه‌ای فرساینده از حرکت بازمانده و پزشکان درمان قطعی برایش متصور نبودند، نیت کرد ۴۰روز متوالی از غربی‌ترین نقطه شهر، از حوالی محله آب‌وبرق، پیاده تا صحن و سرای رضوی گام بردارد. او با دردی طاقت‌فرسا این مسافت طولانی را طی کرد تا در چهلمین روز، گشایشی رخ داد و تسکین در پاهایش دوید. امروز برای محمدرضا محمدزاده، هر قدم یادآور معجزه‌ای است که ابتدا در جسم خودش و سپس در سرنوشت ملوانش جاری شد.

در سومین نشست جامعه‌شناسی حوزه و روحانیت، سخنرانان بر تفکیک مأموریت‌های حوزه و روحانیت، طراحی سازوکار راهبري و حفظ پیوند آموزش حوزوی با نیازهای اجتماعی تأکید کردند.
براساس گزارشی از آستان نیوز، این نشست با موضوع «بررسی و تحلیل اجتماعی وضع تعیینی و تعینی حوزه‌های علمیه و نهاد روحانیت» چهارشنبه ۲۹ مهرماه ۱۴۰۵، با حضور حجج اسلام علی عباسی، احمد واعظی و مهدی علیزاده و جمعی از استادان، پژوهشگران و فضلالی حوزوی در سالن شیخ طوسی دفتر سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی در قم برگزار شد.

بررسی دلالت‌های نامه‌اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی (مد‌ظله‌العالی) درباره ساماندهی حوزه و روحانیت، محور اصلی این نشست بود. سخنرانان ضمن تبیین تفاوت کارکردهای این دو نهاد، پیشنهادهایی برای بازنگری در مأموریت سازمان‌ها، ایجاد سازوکار راهبري و حفظ پیوند آموزش حوزوی با نیازهای اجتماعی ارائه کردند. در ادامه مروری بر اهم سخنان مطرح‌شده در این نشست خواهیم داشت.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی: ضرورت ایجاد ساختار راهبري برای ساماندهی نهاد روحانیت

حجت‌الاسلام والمسلمین علی عباسی، رئیس جامعه‌المصطفی العالمیه با اشاره به ضرورت بررسی‌نخبگانی مفاد نامه رهبر معظم انقلاب(مد‌ظله‌العالی)، تدوین راهکارهای اجرایی آن را نیازمند تأمل و گفت‌وگوی علمی دانست.

وی با تفکیک دو نهاد «حوزه علمیه» و «روحانیت» توضیح داد: حوزه مأموریت تعلیم، تربیت و پژوهش را بر عهده دارد و نهاد روحانیت، عرصه نقش آفرینی اجتماعی روحانیان، تبلیغ و تحقق آموزه‌های دینی است. هرچند بخش عمده اعضای این دو نهاد مشترک‌اند، اما اشتراک اعضا نباید موجب نادیده گرفتن تفاوت مأموریت‌های آن‌ها شود.

عباسی روشن نبودن مرز این مأموریت‌ها را از زمینه‌های تداخل فعالیت‌ها برشمرد و حضور بخش‌های تبلیغی در ساختار مدیریت حوزه را نمونه‌ای از این درهم‌آمیختگی دانست.

فعالیت در دانشگاه‌ها، نیروهای مسلح و دیگر بخش‌های جامعه دامنه‌ای از مسئولیت‌ها را پدید آورده که با گذشته قابل مقایسه نیست و به اقتضای آن، سازمان‌های متعددی شکل گرفته‌اند؛ با این حال، این گسترش با ایجاد مرکزی جامع برای راهبري و هماهنگی همراه نشده است

گسترش نقش اجتماعی روحانیت، نیازمند ساختار راهبري متناسب

رئیس جامعه‌المصطفی العالمیه با اشاره به توسعه عرصه‌های حضور اجتماعی روحانیت پس از انقلاب اسلامی افزود: فعالیت در دانشگاه‌ها، نیروهای مسلح و دیگر بخش‌های جامعه، دامنه‌ای از مسئولیت‌ها را پدید آورده که با گذشته قابل مقایسه نیست و به اقتضای آن، سازمان‌های متعددی شکل گرفته‌اند؛ با این حال، این گسترش با ایجاد مرکزی جامع برای راهبري و هماهنگی همراه نشده است.

وی با بیان اینکه حوزه علمیه در گذر تاریخی خود ساختار آموزشی و پژوهشی مشخص‌تری یافته است، تأکید کرد: نقش آفرینی گسترده نهاد روحانیت نیز به ساختاری منسجم، برنامه‌مند و برخوردار از امکان سیاست‌گذاری و مدیریت نیاز دارد.

۳ مسیر برای ساماندهی نهاد روحانیت

عباسی در تشریح راهکارهای پیشنهادی، سه مسیر را مطرح کرد: تشکیل شورای هماهنگی میان نهادهای موجود، الگوبرداری از ساختارهایی مانند سازمان دیانت ترکیه و ایجاد نهادی بالادستی و چابک. وی درباره مسیر نخست گفت: سازمان‌های مستقل و

هم‌عرض معمولاً الزام کافی برای تبعیت از تصمیم‌های شورا‌های هماهنگی احساس نمی‌کنند و فعالیت خود را بر اساس تشخیص‌ها و برنامه‌های درون‌سازمانی پیش می‌برند. او الگوبرداری از سازمان دیانت ترکیه را متناسب با زیست‌بوم روحانیت و گستره مأموریت‌های آن در ایران ندانست و تأکید کرد: ساختاری با دامنه فعالیت متفاوت، نمی‌تواند بدون توجه به اقتضانات و نیازهای موجود، الگوی ساماندهی روحانیت در ایران قرار گیرد. پیشنهاد مورد تأکید وی، شکل‌گیری ستادی چابک و بالادستی در ذیل نهاد رهبری بود تا راهبري، سیاست‌گذاری و ساماندهی مجموعه فعالیت‌ها را بر عهده گیرد و درباره اصلاح، ادغام یا بازتنظیم ساختارهای موجود تصمیم‌سازی کند.

عباسی در بخش دیگری از سخنان خود، دیدگاه‌های مطرح‌شده در نشست را بیشتر مکمل یکدیگر دانست و افزود: ساماندهی نهاد روحانیت، بازنگری در قلمرو فعالیت حوزه علمیه را نیز اقتضا می‌کند.

وی همچنین بر ضرورت توجه به مراکز نفوذ و اثرگذاری سنتی در روحانیت، در کنار سازمان‌های رسمی، تشکل‌های مردمی و فعالان فردی تأکید کرد و سنجش صلاحیت کنشگران و شمول سازوکار راهبري نسبت به همه این بخش‌ها را ضروری دانست.

حجت‌الاسلام والمسلمین واعظی: رفغ موازی کاری با تعیین متولی پاسخگو برای مأموریت‌های تبلیغی

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد واعظی، رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با اشاره به فرصت‌ها، چالش‌ها و انتظارات تازه‌ای که انقلاب اسلامی پیش روی حوزه و روحانیت قرار داده است، تفکیک این دو نهاد را از نکات برجسته نامه‌اخیر رهبر معظم انقلاب دانست.

وی توضیح داد: حوزه از نظر پرورش علمی و تربیتی روحانیان بر نهاد روحانیت تقدم دارد، اما این تقدم به معنای یکسان بودن مأموریت آن‌ها نیست؛ مأموریت اصلی حوزه؛ تعلیم، تعلم و تحقیق در علوم اسلامی و مأموریت اصلی روحانیت، تبلیغ دین است. واعظی با اشاره به توسعه فعالیت‌های اجرایی، تبلیغی و بین‌المللی در ساختار مدیریت حوزه، برداشت خود از نامه را ضرورت بازگشت حوزه به تمرکز بر مأموریت اصلی و

فعالیت در دانشگاه‌ها، نیروهای مسلح و دیگر بخش‌های جامعه دامنه‌ای از مسئولیت‌ها را پدید آورده که با گذشته قابل مقایسه نیست و به اقتضای آن، سازمان‌های متعددی شکل گرفته‌اند؛ این گسترش با ایجاد مرکزی جامع برای راهبري و هماهنگی همراه نشده است

بازنگری در فعالیت‌های فراتر از آن عنوان کرد.

ساماندهی روحانیت، مسئله حکمرانی تبلیغ دین
وی همچنین تأکید کرد: «وضع تعینی» را نباید لزوماً وضع مطلوب یا حاصل فرایندی کاملاً خودجوش دانست؛ بخشی از وضعیت موجود، نتیجه تصمیم‌ها و مداخلات آگاهانه گذشته است و اکنون باید موضوع اصلاح قرار گیرد.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی، تبلیغ دین را مفهومی گسترده‌تر از منبر و ارتباط چهره‌به‌چهره توصیف کرد و با اشاره به سخنان حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، رهبر شهید انقلاب اسلامی (قدس‌الله‌نفسه الزکیه)، درباره کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» توضیح داد: دفاع عالمانه از اعتقادات، تقویت معنویت و تلاش برای اقامه‌دین نیز در این قلمرو قرار می‌گیرد.

۲ ضلع روحانیت و ضرورت تعیین متولی پاسخگو

واعظی نهاد روحانیت را شامل سه دسته دانست: روحانیان فعال در ساختارهای مرتبط با حاکمیت، روحانیان سامان‌یافته در مؤسسه‌ها و تشکل‌های مردمی و کنشگران فردی مانند خطیبان، نویسندگان و پژوهشگران.

دلالت‌های نامه رهبر معظم انقلاب درباره ساماندهی حوزه در نشستنی با حضور جمعی از پژوهشگران

ساماندهی تبلیغ دین با پیوند آموزش حوزه به نیازهای جامعه

خبرگزاری آنا

گذار از پاسخ‌های اقتضایی به طراحی آگاهانه
مدیر حوزه‌های علمیه خواهران با اشاره به توسعه رشته‌ها و گرایش‌های حوزوی و گسترش فعالیت روحانیت در عرصه‌های فرهنگ، هنر، رسانه و محیط بین‌الملل افزود: پیچیدگی و تنوع این مسئولیت‌ها، ضرورت تقسیم کار روشن و تمرکز سازمانی را افزایش داده است.

وی احساس مسئولیت فراگیر در مجموعه‌های دینی، در کنار آثار مثبت آن را از زمینه‌های گسترش بیش از اندازه مأموریت‌ها دانست و توضیح داد: ورود همزمان دستگاه‌ها به فعالیت‌های متعدد می‌تواند سهم هر مجموعه را در دستاوردها و کاستی‌ها نامشخص کرده و ارزیابی، پاسخ‌گویی و کارآمدی را با مشکل روبه‌رو کند.

وی برای نهاد حوزه ۶وظیفه پیونددهنده برشمرد: آموزش طلاب بر پایه نقش‌های تخصصی تبلیغی، تربیت مدرسان تبلیغ، طراحی و اجرای کارروزی میدانی، سنجش صلاحیت و صدور گواهی، پژوهش و روزآمدسازی روش‌های تبلیغ و ایجاد بانک جامع اطلاعات در دسترس متولیان نهاد روحانیت

۴ الگوی تغییر در ساختارها و مأموریت‌ها
علیزاده چهار الگوبرای بررسی تغییرات مطرح کرد: حفظ آرایش موجود همراه با شورای هماهنگی؛ حفظ ساختار سازمان‌ها همراه با بازنگری مأموریت‌ها و ایجاد سازوکار هماهنگی ونظارت؛بازآرایی اساسی سازمان‌ها با امکان ادغام یا تغییر ساختار وتشکیل شورای سیاست‌گذاری ونظارتی زیر نظر نهاد ولایت و اجرای تغییرات میانه یا حداکثری با لحاظ کردن اقتضانات حوزه‌های مأموریتی خاص. وی در توضیح الگوی چهارم، تبلیغ بانوان و فعالیت‌های بین‌المللی را از عرصه‌های نیازمند بررسی اختصاصی دانست.

علیزاده همچنین از بررسی ۲۱ سناریو درباره حوزه‌های علمیه خواهران خبر داد و گفت: از میان این سناریوها، دو پیشنهاد حداقلی و حداکثری برای ارائه به رهبر معظم انقلاب انتخاب شده است.

وی درباره عرصه بین‌الملل نیز احتمال نیاز به پیوستگی بیشتر میان کادرسازی، آموزش، پژوهش، به‌کارگیری و اعزام را مطرح کرد و بررسی مدیریت یکپارچه این چرخه را ضروری دانست.

کادرسازی؛ حلقه اتصال حوزه و میدان تبلیغ

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران در بخش پایانی سخنان خود، به‌نگرانی از فاصله گرفتن حوزه از مسائل روز و تجربه میدان پس از تفکیک مأموریت‌ها پرداخت و آموزش و تربیت مبلغان را حلقه راهبردی پیوند حوزه و روحانیت دانست.

وی برای نهاد حوزه ۶وظیفه پیونددهنده برشمرد: آموزش طلاب بر پایه نقش‌های تخصصی تبلیغی، تربیت مدرسان تبلیغ، طراحی و اجرای کارروزی میدانی، سنجش صلاحیت و صدور گواهی، پژوهش و روزآمدسازی روش‌های تبلیغ و ایجاد بانک جامع اطلاعات در دسترس متولیان نهاد روحانیت.

علیزاده در مقابل، ارسال سند سالانه نیاز به کادر تبلیغی، ارائه نظام‌نامه نقش‌ها، اعلام ظرفیت‌های سالانه، انتقال بازخورد ارزیابی‌های میدانی، مشروط کردن به‌کارگیری نیروها به احراز صلاحیت و گواهی حوزه و توافق درباره سقف مأموریت طلاب در حال تحصیل را از وظایف متقابل نهاد روحانیت عنوان کرد.

به گفته‌وی، این ارتباط متقابل می‌تواند ضمن حفظ تمرکز مأموریتی، از انزوای حوزه و گسست آموزش از نیازهای واقعی جامعه‌جلوگیری کند.

در پایان نشست، دبیر جلسه با اشاره به ضرورت تکمیل مباحث در گفت‌وگو با سخنرانان اعلام کرد: تدوین گزارش سیاستی از این نشست برای ارائه به رهبر معظم انقلاب (مد‌ظله‌العالی) و نهادهای مرتبط در دستور پیگیری قرار دارد و انتشار مجموعه مباحث این سلسله‌نشست‌ها در قالب آثار مکتوب نیز دنبال خواهد شد.

وی با اشاره به فعالیت بیش از ۴۰۰ گروه تبلیغی مرتبط با دفتر تبلیغات اسلامی، تأکید کرد: هر پیشنهاد اصلاحی باید ره سه ضلع را در نظر بگیرد و به تنظیم روابط چند سازمان رسمی محدود نشود.

اوساماندهی این مجموعه رامعادل پرداختن به «حکمرانی تبلیغ دین» دانست و رفغ موازی کاری، پراکنده‌کاری و فقدان برنامه جامع را از مسائل اصلی آن برشمرد.

واعظی تشکیل شورای استادی با حضور افراد صاحب‌نظر و دارای تجربه میدانی را پیشنهاد کرد؛ شورایی که ترکیب آن صرفاً از رؤسای دستگاه‌ها شکل نگیرد و بتواند تقسیم کار، بیانیه مأموریت و در صورت نیاز، اساسنامه نهاده‌ا را بازنگری کند.

واعظی در عین حال هشدار داد این شورا نباید با ورود مستقیم به اجرا، به دستگاهی تازه و گسترده در کنار

دستگاه‌های موجود تبدیل شود.

وی احصای اقدام‌های کلان تبلیغ دین را مقدمه تقسیم‌کار دانست و اعزام مبلغ، تربیت مبلغ کارآمد، تولید محتوای تبلیغی و مقابله با فرقه‌های انحرافی و الحاد نوین را از نمونه‌های این اقدام‌ها برشمرد.

به پیشنهاد او، برای هر اقدام کلان باید یک متولی واحد و پاسخگو تعیین شود که مسئولیت برنامه‌ریزی و دریافت منابع را بر عهده گیرد و درباره نتایج پاسخگو باشد؛ این متولی می‌تواند در اجراء همکاری دیگر مجموعه‌ها استفاده کند.

ضمانت اجرا و حفظ ظرفیت‌های مردمی

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی در پاسخ به پرسشی درباره ضمانت اجرای پیشنهادها توضیح داد: در الگوی پیشنهادی او، شورا در‌باره تغییرات اساسی مانند ادغام، اصلاح اساسنامه و بازنگری مأموریت‌ها نقش پیشنهاددهنده دارد و ابلاغ این تغییرات باید از سوی رهبر معظم انقلاب (مد‌ظله‌العالی) صورت بگیرد.

وی همچنین پیشنهاد کرد:پس از تعیین متولی هر اقدام، تقسیم کار به مراجع مرتبط از جمله مجلس شورای اسلامی و سازمان برنامه و بودجه اعلام شود تا برنامه‌ریزی و تأمین اعتبار نیز با مسئولیت مشخص هر دستگاه تناسب پیدا کند.

واعظی با تأکید بر اینکه حکمرانی تبلیغ دین به معنای دولتی کردن همه کنشگران نیست، افزود: تسهیلگری، توان‌افزایی، رفغ موانع وتنظیم‌گری از اجزای این حکمرانی است و باید شرایطی فراهم شود تا تشکل‌های مردمی و فعالان فردی نیز مؤثرتر و آسان‌تر فعالیت کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین علیزاده: پیوند آموزش حوزوی با نیازهای میدان تبلیغ

حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی علیزاده، مدیر حوزه‌های علمیه خواهران کشور با قدردانی از سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی برای برگزاری این نشست، ساماندهی حوزه و روحانیت را متناسب با مرحله کنونی تحول نهادهای اجتماعی ضروری دانست.

وی در تعریف موردنظر خود، وضع تعینی‌رانظمی توصیف کرد که در گذر زمان و از انباشت پاسخ‌های اقتضایی به نیازهای فوری شکل می‌گیرد و وضع تعینی را حاصل طراحی آگاهانه بر پایه شناخت نظام نیازها و مجموعه توان‌ها و ظرفیت‌ها دانست.

علیزاده با اشاره به انباشت تجربه‌نهادی در دهه‌های پس از انقلاب تأکید کرد: اکنون امکان شناخت جامع‌تر نیازها، پیش‌بینی مسائل و طراحی تقسیم‌کار فراهم‌شده است و ادامه مسیر صرفاً بر اساس اقتضانات گذشته، پاسخگوی شرایط کنونی نیست.